

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 95 0 P 037529 19 Rev
Dana, 07.08.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Fond, Filijala u T., koga zastupa punomoćnik Z.I., protiv tuženih „J“ A.D. B., koga zastupa M.T., advokat iz T. i R.M. iz B., koga zastupa punomoćnik Z.V. iz Centra za pružanje besplatne pravne pomoći, Sjedište u T., radi naknade štete, vrijednost spora 31.724,83 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 037529 16 Gž od 26.09.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 07.08.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Trebinju broj 95 0 P 037529 15 P od 18.01.2016. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se obavežu tuženi da mu solidarno naknade štetu po osnovu isplaćenih penzija R.Š. iz B. od strane tužitelja, za period od 01.03.2005. godine do 31.08.2015. godine i isplate iznos od 31.724,83 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od isplate svakog pojedinačnog mjesečnog iznosa penzije, odnosno od 10-og u mjesecu za prethodni mjesec do konačne isplate (sve u skladu sa nalazom i mišljenjem vjaštaka finansijske struke od 15.09.2015. godine), kao i da buduće isplate penzija u iznosu od 276,34 KM, koje će tužitelj isplaćivati R.Š. počev od 01.09.2015. godine kao i nakon okončavanja ovog postupka snose solidarno (buduća šteta) ili da tužitelju isplate jednokratni novčani iznos od 61.016,87 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude do isplate, kao i zahtjev da tužitelju naknade troškove parničnog postupka. Obavezan je tužitelj da naknadi troškove parničnog postupka tuženom A.D. „J“ B. u iznosu od 3.720,60 KM i tuženom R.M. u iznosu od 2.250,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj 95 0 P 037529 16 Gž od 26.09.2016. godine odbijena je žalba tužitelja, u dijelu kojim je tužbeni zahtjev odbijen u odnosu na tuženog „J“ A.D. B. i prvostepena presuda potvrđena u tom dijelu. Žalba je usvojena u dijelu kojim je tužbeni zahtjev odbijen u odnosu na tuženog R.M., te u tom dijelu ukinuta prvostepena presuda i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu, u dijelu kojim je potvrđena prvostepena presuda u odnosu na tuženog „J“ A.D. B. (u daljem tekstu: tuženi), zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s

prijedlogom da se revizija usvoji, obje nižestepene presude u pobijanom dijelu preinače i u tom dijelu usvoji tužbeni zahtjev ili ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da se solidarno obavežu tuženi da mu na ime naknade štete po osnovu penzija isplaćenih R.Š. za period od 01.03.2005. godine do 31.08.2015. godine isplate iznos od 31.724,83 KM, kao i buduće isplaćene penzije u mjesečnom iznosu od 276,34 KM koje će tužitelj isplaćivati R.Š. počev od 01.09.2015. godine ili da tužitelju isplate jednokratni iznos od 61.016,87 KM.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da je rješenjem Fonda, Filijala u T. (u daljem tekstu: tužitelj) broj LBO ... od 16.05.2005. godine, koje je postalo pravosnažno i izvršno dana 05.06.2005. godine, R.Š. priznato pravo na invalidsku penziju u mjesečnom iznosu od 213,24 KM, počev od 01.03.2005. godine, zbog gubitka njegove radne sposobnosti nastupile 28.02.2005. godine zbog povrede nastale dana 26.07.2004. godine; da je do navedene povrede došlo tako što ga je fizički napao tuženi R. M., tadašnji radnik tuženog „J.“ B. i udario pesnicom u predio desne strane glave, nakon čega je R.Š. pao na asfaltnu podlogu i zadobio tešku tjelesnu povredu (prelom kosti osnovice lobanje); da je R.M. za počinjeno krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 156. stav 2. Krivičnog zakona Republike Srpske osuđen na kaznu zatvora od 3 mjeseca presudom Osnovnog suda u Trebinju broj K 343/05 od 14.10.2008. godine, koja je pravosnažna 04.11.2008. godine.

Prvostepeni sud je, polazeći od naprijed navedenog, te činjenice da su tuženi istakli prigovor zastarjelosti potraživanja naknade štete, pozivajući se na odredbu člana 376. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, u daljem tekstu: ZOO), prema kojoj potraživanje naknade prouzrokovane štete zastarijeva za tri godine od kada je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo, a u svakom slučaju zastarijeva za 5 godina od kada je šteta nastala, našao osnovanim istaknuti prigovor, pa i ako bi se 26.07.2004. godine uzeo kao dan saznanja za štetu i učinio, odnosno 16.05.2005. godine (kada je rješenjem tužitelja broj LBO ...) priznato pravo na invalidsku penziju, zastarjelost potraživanja štete nastupila 16.05.2010. godine, dakle prije nego što je dana 03.04.2015. godine tužba podnesena prvostepenom sudu. Ovaj sud nalazi da ukoliko se krene i od pravosnažnosti presude K- 343/15 od 14.10.2008. godine, koja je postala pravosnažna 04.11.2008. godine, kada se konačno saznalo za štetnika, cijeneći dan podnošenja tužbe za naknadu štete, da je protekao i subjektivni i objektivni rok zastarjelosti potraživanja naknade štete. Po mišljenju prvostepenog suda i u slučaju da se u konkretnom predmetu radi o povremenim potraživanjima nastupila je zastarjelost potraživanja u smislu člana 372. stav 2. u vezi sa stavom 1. ZOO, odnosno i po odredbama člana 373. istog zakona, zastarjelo je samo pravo iz koga proističu povremena potraživanja.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbi tužitelja, prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda u odnosu na dio odluke kojom je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na tuženog „J.“ A.D. B., pa je žalbu u tom dijelu odbio i potvrdio prvostepenu presudu. U ostalom dijelu, kojim je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na R.M., žalbu je usvojio, ukinuo prvostepenu presudu i predmet u tom dijelu vratio na ponovno suđenje.

Drugostepena odluka je u osporenom dijelu pravilna i zakonita iz slijedećih razloga:

Prema odredbi člana 179. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 32/00, 40/00, 37/01, 32/02, 40/02, 110/03, 67/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09), koji je bio u primjeni u vrijeme kada je postalo izvršno rješenje tužitelja kojim je priznato pravo na invalidsku penziju R.Š. (05.06.2005. godine), Fond ima pravo na naknadu štete nanesene Fondu od lica koje prouzrokuje invalidnost, tjelesno oštećenje ili smrt osiguranika, a prema stavu 2. iste zakonske odredbe za štetu koju je, u slučajevima iz stava 1. ovoga člana, prouzrokovao radnik u radnom odnosu u vezi sa radom, odgovara poslodavac kod kojeg se radnik koji je prouzrokovao štetu nalazi u radnom odnosu (ovoj odredbi identična je odredba člana 221. stav 1. i 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju-Prečišćeni tekst, „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 106/05, u daljem tekstu: ZPIO).

Prema odredbi člana 226. stav 1. ZPIO potraživanja naknade štete prema odredbama ovog zakona zastarijevaju istekom rokova utvrđenih propisima o obligacionim odnosima, a prema stavu 2. tačka 3) ZPIO rokovi zastarjelosti potraživanja za naknadu štete, u smislu ovoga zakona, počinju teći, u slučajevima iz člana 221. ovog zakona, od dana kada je u upravnom postupku postalo izvršno rješenje kojim je osiguraniku priznato pravo na primanje iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Zahtjev tužitelja u ovoj parnici temelji se na činjenici da je rješenjem tužitelja od 16.05.2005. godine, koje je postalo pravosnažno i izvršno dana 05.06.2005. godine, R.Š. priznato pravo na invalidsku penziju u mjesečnom iznosu od 213,24 KM, počev od 01.03.2005. godine, zbog gubitka njegove radne sposobnosti nastupile 28.02.2005. godine zbog povrede nastale dana 26.07.2004. godine, do koje je došlo tako što ga je fizički napao tuženi R. M., tadašnji radnik tuženog „J.“ B. i udario pesnicom u predio desne strane glave, nakon čega je R.Š. pao na asfaltnu podlogu i zadobio tešku tjelesnu povredu zbog koje je odgovarao i izrečena mu je zatvorska kazna za krivično djelo teške tjelesne povrede. Dakle, tužitelj traži naknadu štete od tuženog na temelju odredbe člana 221. ZPIO.

Tuženi je, pored ostalog, tužbeni zahtjev tužitelja osporio prigovorom zastarjelosti potraživanja.

Nižestepeni sudovi su, suprotno stavu revidenta, pravilno primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev tužitelja nalazeći da su osnovani istaknuti prigovori zastarjelosti predmetnog potraživanja prema odredbi člana 376. ZOO, u vezi sa odredbom člana 221. ZPIO, jer je šteta tužitelju nastala počev od 01.03.2005. godine, a rokovi zastarjelosti potraživanja predmetne štete su počeli teći od 05.06.2005. godine, kada je u upravnom postupku postalo izvršno rješenje kojim je osiguraniku R.Š. priznato pravo na primanje iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a slijedom toga je do podnošenja tužbe u ovoj parnici dana 03.04.2015. godine protekao i subjektivni i objektivni rok iz citirane zakonske odredbe za potraživanje štete sudskim putem.

Naime, prema odredbi člana 376. ZOO potraživanje naknade prouzrokovane štete zastarjeva za tri godine od kada je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo (stav 1.), a u svakom slučaju ovo potraživanje zastarjeva za pet godina od kad je šteta nastala (stav 2.), a prema odredbi člana 360. stav 1. ZOO, zastarjelošću prestaje pravo zahtijevati ispunjenja obaveze, a zastarjelost nastupa kada istekne posljednji dan zakonom određenog vremena u okviru kojeg povjerilac nije vršio svoje pravo, ako se onaj, na kome leži obaveza ispunjenja,

pozove na zastarjelost. Odredbe ZOO o zastarjelosti predmetnog potraživanja u konkretnom slučaju se primjenjuju saglasno odredbi člana 221. ZPIO.

Revident osporava drugostepenu presudu tvrdnjom da se na sporni odnos nisu mogle primjeniti navedene odredbe o zastarjelosti potraživanja iz člana 376. ZOO zbog toga što se radi o pravu na naknadu štete nastale izvršenjem krivičnih djela, te da se slijedom toga prigovor zastarjelosti potraživanja predmetne štete i u odnosu na tuženog „J.“ A.D. B. trebao cijeniti saglasno odredbi člana 377. ZOO.

Navedeni revizioni prigovor je neosnovan iz razloga što je odredbom člana 377. ZOO propisano da kada je šteta prouzrokovana krivičnim djelom, a za krivično gonjenje je predviđen duži rok zastarjelosti, zahtjev za naknadu štete prema odgovornom licu zastarijeva kada istekne vrijeme određeno za zastarjelost krivičnog gonjenja. Saglasno sadržaju ove zakonske odredbe tvrdnja tužitelja o njenoj primjeni kod računanja roka zastarjelosti potraživanja, bila bi osnovana samo u slučaju da je zahtjev za naknadu štete upravljen protiv izvršioca krivičnog djela i da je to lice pravosnažnom presudom oglaseno krivim za krivično djelo koje je u uzročnoj vezi sa nastalom štetom. Naime, ova zakonska odredba se može primjeniti samo prema učiniocu krivičnog djela, a ne i prema trećem licu koje, inače, odgovara za štetu umjesto faktičkog učinioca krivičnog djela, pa se stoga na to treće lice mogu primijeniti samo odredbe člana 376. ZOO. Iz navedenog proizlazi da su rokovi iz odredbe člana 377. ZOO primjenjivi samo prema učiniocu krivičnog djela, koji za štetu odgovara po principu subjektivne odgovornosti, a ne i prema trećem licu koje za štetu odgovara umjesto stvarnog učinioca krivičnog djela, po principu pretpostavljene odgovornosti.

Iz navedenog proizlazi da je tužitelj svojim pasivnim držanjem kroz zakonom propisani vremenski period, izgubio mogućnost da sudskim putem ishodi naknadu pretrpljene štete i pod uslovom da je tuženi odgovoran za njen nastanak.

Slijedom navedenog neosnovani su svi revizioni navodi kojima se osporava pravilnost i zakonitost pobijane presude tvrdnjom da je donesena uz pogrešnu primjenu odredbe člana 377. ZOO.

Neutemeljen je i revizioni prigovor da je odluka o odbijanju tužbenog zahtjeva u odnosu na tuženog „J.“ A.D. B. donesena uz pogrešnu primjenu odredbe članova 173. i 174. ZOO, budući da tužitelj u ovoj pravnoj stvari potražuje naknadu štete od ovog tuženog na temelju odredbe člana 221. stav 2. ZPIO, a iz utvrđenog činjeničnog stanja ne proizlazi da je radnik tuženog „J.“ A.D. B. R.M., štetu R.Š. prouzrokovao u vezi sa radom kod poslodavca, već, naprotiv, da je ona posljedica krivičnog djela kojeg je učinio i za koje je pravosnažno osuđen.

Imajući u vidu navedeno, reviziju je valjalo odbiti na osnovu odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpavka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić